

- **РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У
СПРИЯННІ ІННОВАЦІЯМ В
НАУКОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ**

Чуканова Світлана Олександрівна

канд. пед. наук, завідувач сектору Наукової бібліотеки, ст. викл.

Національний університет «Києво-Могиланська академія»

Київ, Україна, chukanovaso@ukma.edu.ua

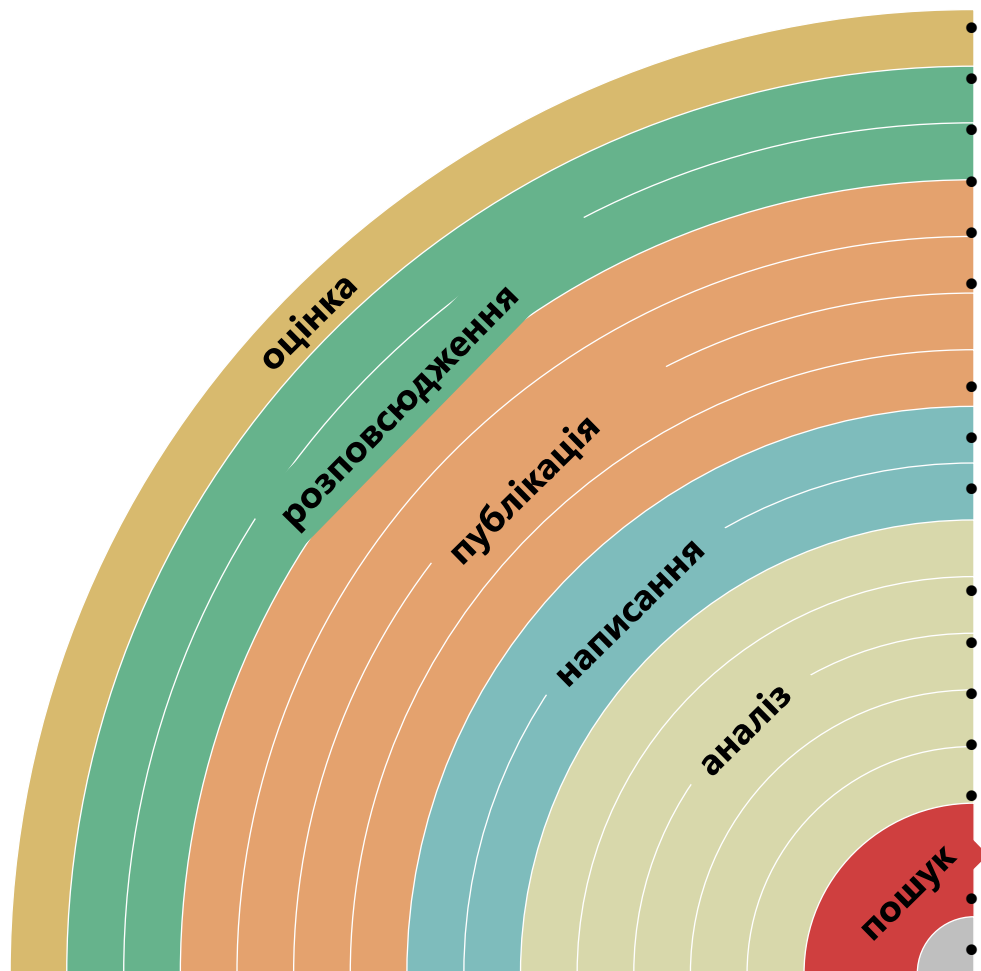
Сучасна наука тяжіє до відкритості, що в свою чергу означає: більше спільних проєктів, використання відкритих даних, створення спільних лабораторних записів, застосування інструментів відкритої науки (Open Science tools).

Відкритість наукового процесу

- Дослідники Відкритої Науки з Бібліотеки Університету Утрехта (Нідерланди) Б. Крамер та Дж. Босман розробили схему відкритості наукового процесу,
- зазначивши, що не потрібно створювати окремий Facebook для науки, адже наукова комунікація може відбуватись вже наявними на сьогоднішній день засобами і забезпечити неупередженість, відкритість, стабільність та лідерство в науці
- Ці дослідники розбили процеси на етапи: пошуку, аналізу, написання, публікації, розповсюдження та оцінки

Ви можете зробити свій робочий процес більш відкритим, якщо:

- додасте альтернативну оцінку, напр. альтметрику
- комунікуватимете через соціальні медіа, напр. Twitter
- будете розповсюджувати постери та презентації через, FigShare
- використовуватимете відкриті ліцензії - CC0 чи CC-BY
- публікуватимете у Відкритому Доступі, 'зеленому' чи 'золотому'
- Використовуватимете відкрите peer review, напр. у журналах чи PubPeer
- ділитиметеся препринтами на OSF, arXiv чи bioRxiv
- застосуєте дієві формати у Jupyter чи CoCalc
- застосуєте відкрите редагування XML, наприклад на Overleaf або Authorea
- будете ділитись протоколами та документацією на Protocols.io
- будете ділитись записниками на OpenNotebookScience
- зробите доступними коди на GitHub з ліцензією GNU/MIT
- поділитесь даними на Dryad, Zenodo чи Dataverse
- попередньо зареєструйтесь на OSF або AsPredicted
- відкрито коментуватимете на Hypothes.is
- будете використовувати спільні бібліотеки посилань як у Zotero
- будете ділитись заявками на гранти наприклад через RIO

Крамер та Босман пропонують можливу послідовність дій у контексті Відкритої Науки, зважаючи на те, що необхідно уніфікувати ці підходи для всіх дисциплін

**Можлива
послідовність дій у Відкритій Науці**

**Залучення
громади до
створення
дослідницьког
о проекту.**

**Розширений
пошук наявних
даних, перш ніж
генерація
власних**

**Переклад
мети
дослідження
світовими
мовами**

**Визнання внеску
кожного, хто
долучився до
дослідження**

**Збереження
гендерного та
расового балансу**

**Використання
метрик,
комерційних
застосунків для
оцінки дослідження**

«Веселка» практик Відкритої Науки за Крамер та Босман

Ця схема є продуктом значного аналізу наукових процесів по всьому світу, результатом якої стало відображення основних 17 наукових практик з прикладами інструментів, які можна застосовувати під час здійснення наукових проектів

Ми умовно поділили функції супроводу наукових досліджень, відштовхуючись від практик, зазначених Крамер та Босман на такі типи:

проведення консультацій, архівування за дорученням чи самоархівування,

проведення тренінгів із залученням ІТ- фахівців та проведення тренінгів лише бібліотечними фахівцями.

Варто зауважити, що це лише умовний розподіл, адже деякі практики потребують і консультаційного супроводу, і тренінгів, а деякі не потребують окремих консультацій взагалі, проте всі ці випадки дуже індивідуальні і залежать від компетентностей як дослідників, так і бібліотечних фахівців.

Супровід наукових досліджень

Функції бібліотеки та ІТ- відділу

Проведення консультацій	Архівування за дорученням або самоархівування після консультації бібліотекаря	Проведення тренінгів спільно з ІТ- відділом	Проведення практичних занять та тренінгів бібліотекою
З альтернативної метрики	Розповсюдження матеріалів через, FigShare	Використання Jupyter чи CoCalc	Використання спільних бібліотек посилань як у Zotero
З використання соціальних медіа, напр. Twitter	Публікаційна активність у Відкритому Доступі, «зеленому» чи «золотому»	Робота з GitHub з ліцензією GNU/MIT	Реєстрація на OSF або AsPredicted
З використання відкритих ліцензій - CC0 чи CC-BY	Депонування в OSF, arXiv чи bioRxiv	Використання OpenNotebookScience	Відкрите коментування Hypothes.is
Щодо peer review, напр. у журналах чи PubPeer	Депонування даних у Dryad, Zenodo чи Dataverse	Робота з Protocols.io	
З роботи із заявками на гранти через RIO		Відкрите редагування XML, наприклад на Overleaf або Authorea	

Висновок:

Роль бібліотеки у сприянні інноваціям в науковій комунікації полягає у популяризації інструментів Відкритої Науки, тісній співпраці з ІТ-спеціалістами та науковцями, супроводі наукових досліджень посередництвом тренінгів, консультацій та архівуванні матеріалів за дорученням.

Дякую!

